

QSO-bladet

Årgång 67 Redaktörer SM5GAG Claes SM5AFU Göran

Nummer 2 2024

Vi önskar oss en
God Jul och
Gott Nytt Radio
- år!

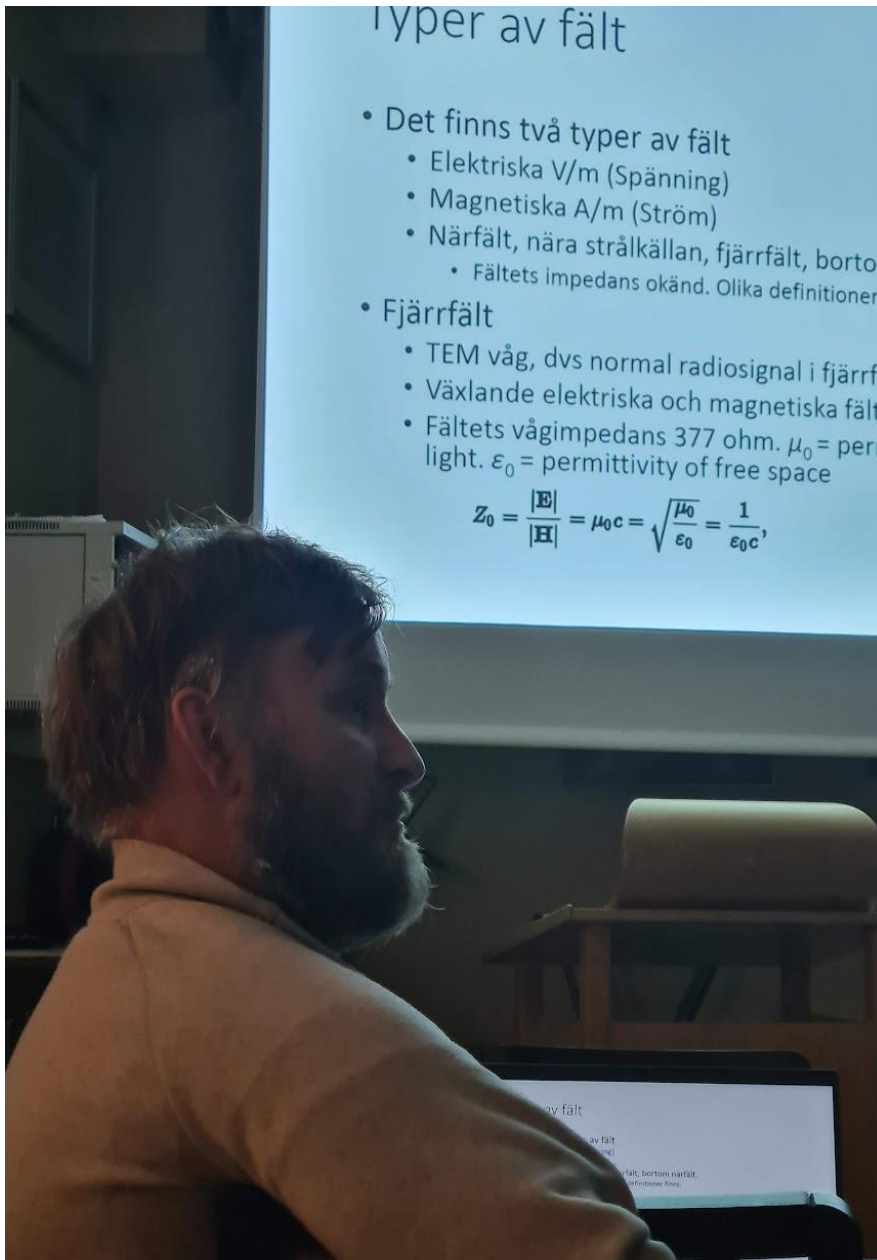
Nu är årets andra QSO-blad färdigt. Vi tackar särskilt Lennart SA5MMM för hans livfulla skildring av att hitta radiosonder för väder. Julen är ju en härlig tid. Men elljusstakar som haft sommarledigt är ju en utmaning. Kanske ska man ha dom lysande året om. Uppenbarligen finns det möjligen en del XYL som klagar på denna goda idé.

QSO – blads - redaktörerna tar gärna emot bidrag till nästa nummer!

SM5GAG Claes och SM5AFU Göran

God Jul och ett Gott Nytt År 2025
önskar
SK5SM - Motala Sändareamatörer

Föredrag är ett uppskattat inslag på våra möten. Den 27 november hade SA5AKL Gunnar Karlström ett föredrag om elektromagnetiska fält.

Kaffe och gemyt har vi alltid!

Motalas mottagare i Karlsborg har överförts till den lokala klubben. Försök ska genomföras med en ny mottagare vid Bondebacka.

Att åka på amatörradiomöten är kul. Här ser vi en glad och nygift Karin från Limmared. Detta var på mötet i Handen som alltid är välarrangerat och trevligt. Den nya radion ICOM IC-7760 visades.

Ett besök på Industrimuseet i Norrahammar

Radiomuseet som fanns i Jönköping har sedan 2018 sina lokaler i samma fastighet som Industrimuseet på Hammarvägen 39 i Norrahammar. Det har ett nära samarbete med Industrimuseet. Radiomuseet har två mindre utställningar om ljud, kameror och foto i Industrimuseets permanenta del. Utöver detta har Radiomuseet ett stort studiemagasin och magasinlokaler i entréplanet. Dessa utställningar visas för enskilda och grupper efter föransökan till Industrimuseet eller Radiomuseet. Hela museikomplexet är klart värt ett besök för hela familjer. Norrahammar har tillverkat otroligt många produkter. Även kulturhistorien skildras här! Uppe på näraliggande Taberg är det fin utsikt och man kan få god mat på restaurangen. Alltså något att göra en utflykt till.

Jag SM5GAG och Morgan SM5BVV var där den 12 oktober för att utbyta idéer och lägesrapporter om landets radiomuseer.

En kortfattad sammanfattning av landets radiomuseer

Radiomuseet i Göteborg lever i ovisshet då deras geografiska läge förändrats från att vara lite utanför till ett fint kvarter och fastigheten har bytt ägare. Det vill säga hur blir hyran nu framgent? Men föreningen har ju en styrka i att ha många kunniga och engagerade medlemmar.

Grimeton är ju ekonomiskt säkrat tack vare att de är utsedda till världsarv. Föreningen Alexander har också engagerade medlemmar.

Rundradiomuseet i Motala lever ju i politikernas ointresse varav läget alltid är skakigt. Dess ende outröttlige försvarare tycks vara Morgan.

Hörby Radioförening har små billiga lokaler och engagerade medlemmar.

Radiomuseet i Norrahammar har inga medlemmar och lever på sponsorbidrag.

Deltagarna på träffen var överens om att ett samarbete måste ske, i synnerlighet om delar av samlingar måste avyttras.

Bo E. Karlson var värd på träffen. Det var hans far som hela livet samlade på radiorelaterat och som skapade det som blev museum i Jönköping. På bilden studerar Bo ett antikt mätinstrument som han fick i gåva av göteborgarna.

Något om Linköpings Radioamatörers mötesverksamhet

Lite uppskattad statistik från en uppmärksam medlem

- Klubben har ca 45 möten per år och ca 45 – 50 medlemmar
- 7 medlemmar kommer frekvent
- ett 10 - tal kommer då och då
- 5 kommer sporadiskt
- 23 kommer aldrig

Resultat av diskussions och inspirations - kväll den 13 november

Vi tackar Morgan SM5BVV som genomförde den här aktiviteten!

Följande förslag fick många röster

- Studiebesök
- Kaffe och gemyt
- Visa prylar
- Mätteknik och antenner (det här har vi varit dåliga på och vi måste satsa mera!)
- Föredrag
- Mera hjälp av fler medlemmar vid loppisar
- Utökat samarbete mellan klubbar
- Byggprojekt
- Fielddays

Väderballonger och radiosonder

Vad vore livet utan udda saker som sätter sprätt på livsglädjen? Jag är säker på att alla DX-are någon gång har upplevt att omgivningen drar på mun åt det konstiga med att lyssna på utländska radiostationer med en radio när det finns enklare sätt. Men det finns värre saker. Att samla på vädersonder är utan tvekan just ett sådant nördigt intresse som väcker viss munterhet. I Sverige skickas det upp ballonger från bland annat Göteborg (SMHI, Landvetter), Karlskoga (försvarsindustrin), Karlsborg, Visby och Sundsvall. För tillfället verkar de ha problem i Landvetter. Det har bara släppts upp enstaka ballonger i år. Från Karlskoga skickas det upp ballonger mer sporadiskt, men då flera varje dag. Runt om i världen uppskattas det att ca 1000 väderballonger skickas upp varje dygn. Det finns entusiaster på flera ställen i landet som tar emot sonders signaler och vidarebefordrar uppgifterna i realtid till en databas. Det finns två trevliga sajter att besöka för den som är intresserad. På <https://tracker.sondehub.org/> kan man se läget för stunden och med prognoser för var ballonger ramlar ned. Man ser också varifrån de skickas upp (grå cirklar) och mottagningsstationer (gröna cirklar.) Klicka på cirklarna! På <https://radiosondy.info/> finns en annan vy på samma sak. Den tycker jag passar bäst för när man skall ut och leta upp en sond. Ballongerna med sonder är självklart beroende av vindarna. Ofta har vi i Sverige västliga vindar. Det betyder att väderballongerna från till exempel Karlskoga efter fullgjort uppdrag hamnar i Närke, Södermanland och norra Östergötland. Vid sydliga vindar landar de i Dalarna. Min första sond hittade jag några mil hemifrån. Enligt den sista registrerade positionen var det mitt inne i en skog. Jag åkte på stora, små och dåliga skogsvägar för att komma så nära som möjligt. Sedan var det bara att traska på rakt in i snårskogen. Och så helt plötsligt låg den där i en glänta på en mindre gran. Vilken lycka! Hur hittar man då ballongerna med sondersna? Jag brukar lägga in den beräknade landningspunkten från tracker.sondehub.org i min navigator dit jag söker mig först. Med tur hittas sonden just där. Annars arbetar jag mig ut i spiral, med kanske 20 m mellan varje varv. Mycket beror på terrängen. En ny-harvad åker på våren behöver ingen större möda, medan granplantering med slä är knepig. Snö är svårt, eftersom sonden, snöret och ballongresten är vita. Just det ja, sonden är vit och är i storlek som en jympasko för en 12-åring. Den sitter med ett 45 meter långt snöre och i andra änden resten av ballongen. Påminner om en slängd plastkasse från affären. Snöret är tunt, men är det solsken och blå himmel kan snöret framträda tydligt mot himlen. Mot en gran eller tall framträder snöret också bra, men mot en grå himmel är det knepigt. Snö är ingen höjdare då det är svårt att skilja sond och ballong från en snöfläck. Så på vintern kan det vara svårt att hitta sonder. Ofta landar sonden först och ballongresten ligger 45 meter längre bort i vindriktningen. Då kan man gå tvärs färdriktningen och hoppas på att man går in i snöret, t.ex. vid en granplantering. Höjd över

mark för sista meddelandet är väldigt intressant. Är det under 100 m brukar det vara lätt. Är det 500 m får man räkna med flera timmars letande, i alla fall om det är skog. Ju närmare en mottagare finns desto lägre höjd kan registreras. Vind vid marken är också intressant, speciellt i relation till fallhastigheten. Ofta är förhållandet ungefär 1:1, dvs sonden faller med 45 graders vinkel. Blåser det hårt och sonden har en fallskärm landar den väldigt långt från plats för sista meddelande. Ibland är det vindstilla, och sonden ligger kanske 20 m från plats för sista registreringen och sond, snöre och ballongrest ligger inom en cirkel på 10 m. Skaffa konto på radiosondy.info och skriv in när du hittar en sond! Det hjälper andra jägare att inte slösa tid på en redan hittad sond. Sedan tycker jag det är kul att tävla lite och se hur många sonder man kan hitta. Men det är en ganska tidskrävande hobby. Garanterat kommer man att besöka konstiga platser som man inte visste fanns. När jag hittat en sond plockar jag ut batterierna. Det brukar vara lite ström kvar i dem. Perfekt för ficklampor mm. Sonderna har inget värde och returneras inte till användaren. En gång hängde jag upp en sond i julgranen, men den åkte ned i en rasande fart ... Något man kan fundera på hur nedskräpningen i naturen av både elektronik, plast och gummi kan tillåtas.

Tja, det är mycket mer att berätta, men det får bli en annan gång.

/ Lennart Deimert SA5MMM

Fakta

En väderballong med vädersond, också kallad radiosond, används för att samla in data om atmosfären vid olika höjder. Ballongen är fylld med en lätt gas, vanligtvis helium och släpps upp för att stiga upp i atmosfären. Vädersonden, som är fäst vid ballongen, mäter olika meteorologiska parametrar under färden. Den vanligaste radiosonden heter RS41 och tillverkas av Vaisala i Finland

BALLONGENS UPPSTIGNING

Väderballongen fylls med helium, vilket gör att ballongen stiger eftersom dessa gaser är lättare än luft. Ballongen kan stiga upp till 30 - 40 kilometer i atmosfären, ibland högre beroende på väderförhållandena och syftet med mätningen.

VÄDERSENDENS MÄTNINGAR

Vädersonden är utrustad med sensorer för att mäta olika meteorologiska variabler som:

- förändringar i luftens temperatur vid olika höjder.
- luftfuktigheten (relativ luftfuktighet).
- lufttrycket, vilket minskar med höjden.

Genom att mäta förändringar i positionen över tid kan vädersonden beräkna vindens hastighet och riktning.

DATAKOMMUNIKATION

Sensorerna på vädersonden skickar kontinuerligt data via radiofrekvenser omkring 400 - 410 MHz till en markstation. Detta gör att meteorologer kan följa sondens resa och analysera de insamlade mätvärdena. Data kan också skickas till satelliter eller andra kommunikationsnätverk om så behövs.

HÖGA HÖJDER OCH BALLONGENS EXPANSION

När ballongen stiger, minskar lufttrycket, vilket gör att ballongen expanderar. På mycket höga höjder

blir så stor att den till slut spricker. När ballongen spricker faller radiosonden tillbaka till jorden.

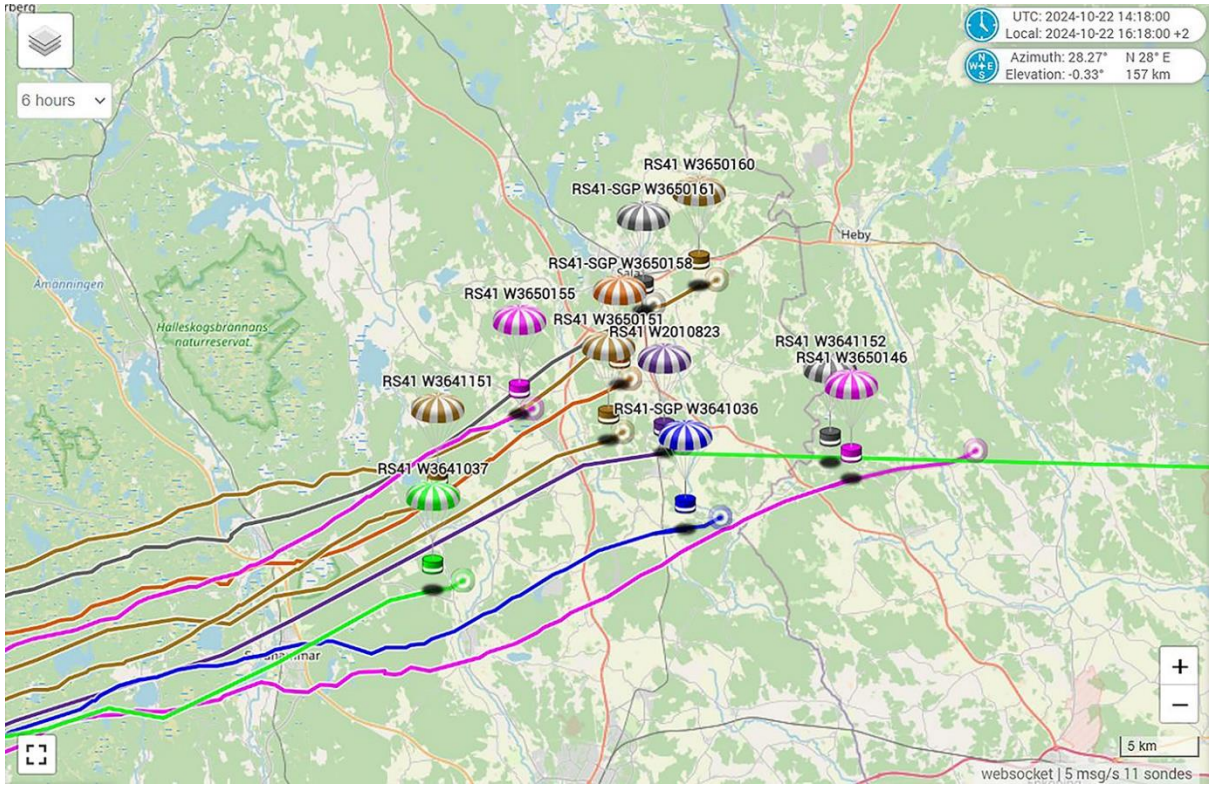
DATAANALYS OCH VÄDERPROGNOSE

De insamlade data används för att skapa profiler av temperatur, fuktighet, lufttryck och vindförhållanden i atmosfären vid olika höjder. Detta är viktigt för att förstå vädrets utveckling och för att göra mer precisa väderprognoser. Informationen kan också användas för att övervaka klimatförändringar och för forskning om atmosfärens olika lager.

SAMMANFATTNING

En väderballong med vädersond ger en bild av atmosfärens tillstånd genom att mäta parametrar som temperatur, luftfuktighet, tryck och vindförhållanden på höga höjder. Detta gör det möjligt att förbättra väderprognoser och klimatstudier.

Oj då, någon har monterat in miniatyrrör i Hitlers radio!

SM7NCI Leif demonstrerar här flera tyska andra världskrigs-enheter i originalskick på Veteranljuddagen 2024 i Hörby.

Så klart att det går att ringa trådlöst via en bakelitetelefon!

På kortvågen.

Har fortsatt med lite kontakter på kortvågen. I början av Juli fick jag hjälp med kortvågsbeamen. Problemet var som jag misstänkte. En dålig kontakt vid anslutningen av koaxen. Efter en fixning av anslutningarna och elementskarvar funkade den gamla trotjänaren igen.

Stunderna vid radion har blivit mindre än tidigare år men lite nytt på band har det ändå blivit. Jag körde också några kontakter för diplomtet "WWA Sprint 2024" Det räckte till ett All band Mixed. Innan det var dags att flytta tillbaka till hemma-QTH i början av oktober hade jag loggat ytterligare fem nya på band.

Andra saker kom i vägen. Det blev mycket jobb i trädgården. Utöver normal gräsklippning och ans av trädgårdsland växte buskar och sly som aldrig förr. Även fruktträden var överfulla av äpple och päron att ta hand om. Till detta kom att ett tjugotal vildsvin anlade ett nytt potatisland i gräsmattan, trots att större delen av tomten var försedd med elstängsel. Det tog ett antal timmar att lägga tillbaka torvorna och snygga till gräsmattan. Det tog inte många dagar innan de svinen gjorde ett nytt besök med liknande skador som nu får bli kvar till våren. Det innebar att nu är hela tomten inhägnad med elstängsel.

Det blev många stora frukter. Svinen jobbade effektivt. Det blev ett All Band Mixed

Hemma blev det att återgå till 18MHz metspöantennen och nöja mig med 18, 21 och 24 Mhz-banden då jag fortfarande varit lat och inte fixat till övriga antenner.

Det har ändå blivit två nya länder och 7 nya dito på band i loggen Det har också blivit en hop l-stationer för det italienska diplommet "100 anni di Radio in Italia". Jag gav upp efter att jag nått bronsgränsen.

Konditionerna har jag upplevt ganska varierande men ibland har de varit fantastiskt goda . 3D2AG/p var väldigt stark vid ett tillfälle men trots många anrop blev det nil kontakt. Senare under samma dag hörde jag stationen igen men den var mycket svag och svår att läsa. Gjorde ändå ett försök utan minsta tanke på att det skulle lyckas. Svaret "SM5AFU 599" kom omedelbart. Det blir ju alltid 599 från de flesta DX. Senare hände samma sak med VP8G. Ingen kontakt då signalen var stark men svar på första anropet då den knappt var läsbar.

Att köra en station är en sak. Att sedan få QSL är ibland inte lika lätt. De flesta QSL-en får jag helt klart via LoTW. Sedan jag började använda LoTW har jag loggat lite över 16000 QSO och fått ca 5000 QSL Att få QSL från DX-stationer, som ej lägger upp loggen på LoTW, blir idag klart billigast via byrå (om så är OK) eller OQRS.

Ett pappers-QSO via post kommer efter kommande portohöjning kosta bortåt 100:- (porto 44:- + returporto, ofta 5\$ eller Euro,) Till den kostnaden måste det vara något extra rart.

Nu mot slutet av året har jag till dags dato loggat ca 800 QSO fördelade på 127 länder. Av dessa är 100 länder körda på 18 MHz -pinnen. Det har blivit 4 nya entitys och 25 nya dito på band.

Några pappers-QSL från DX-stationer har dykt upp,

Önskar er alla en God Jul och Ett Gott Nytt ÅR

-AFU

El-ljusstakemysteriet.

Som tidigare år var det dags att plocka fram elljusstakarna till advent. Samma mystiska fenomen som tidigare år visade sig. Hämtade uppå 6 ljusstakar som alla fungerade då de ställdes undan i förrådet. Satte den första staken i fönstret och anslöt den till en timer som tiggare används för en lampa i fönstret. Inget hände. Kollade att timern stod rätt inställd ock skruvade på alla glödlamporna utan resultat. Jag provade en annan ljusstake och den var lika svart. Provade då i ett annat vägguttag men det varde icke ljus. Nu åkte ett mätinstrument fram och felet visade sig vara en trasig glödlampa. Samma procedur med den andra staken som inte ville lysa visade också att en glödlampa var trasig. I med nya glödlampor och så fungerade stakarna igen, Satte upp en tredje ljusstake, Alla lampor lyste men bara två lyste normalt medan fem endast glödde svagt. Skruvade lite på lamporna utan resultat. Flyttade på en av de lampor som lyste normalt och den lyste normalt på den nya platsen. Gick då och hämtade sju helt nya lampor, som jag inte behövde använda, för då jag kom tillbaka fungerade alla lamporna. Dock lyste de två som tidigare lyste starkt nu i stället något svagare än de övriga. De tre återseende stakarna fungerade normalt.

Vad är det som hänt under tiden de stått i förrådet?

-AFU